

Zeeuws Economisch Bericht

Juni 2026

Inleiding

Sinds februari ben ik gedeputeerde van Provincie Zeeland met onder andere economie in mijn portefeuille. Een mooie en eervolle rol, waarin ik in de afgelopen maanden al veel Zeeuwse ondernemers, bestuurders en kennispartners heb mogen ontmoeten. Wat mij in al die gesprekken opvalt, is de ondernemingszin en veerkracht die zo kenmerkend zijn voor onze provincie. Zeeuwen kijken vooruit, pakken kansen en weten elkaar te vinden wanneer dat nodig is.

Die veerkracht is belangrijk, want de wereld om ons heen is volop in beweging. De recent aangekondigde reorganisatie bij Dow zorgt begrijpelijkerwijs voor onzekerheid bij medewerkers, hun gezinnen en de regio als geheel. De impact voor Zeeland is op dit moment nog niet volledig duidelijk, maar de ontwikkelingen benadrukken hoe belangrijk het is om te blijven investeren in een sterke, toekomstbestendige economie en een aantrekkelijk vestigingsklimaat.

Geopolitieke ontwikkelingen, veranderingen in internationale handelsstromen en de energietransitie vragen om aanpassingsvermogen. Bijvoorbeeld door ons te onderscheiden in duurzaamheid, kwaliteit en innovatie. Onze strategische ligging, sterke logistieke verbindingen en de krachtige aanwezigheid van het Zeeuwse midden- en kleinbedrijf en de industrie vormen daarbij een stevig fundament.

Juist in deze tijd blijkt de kracht van Zeeland. Overheden, ondernemers, onderwijs- en kennisinstellingen werken hier nauw samen. Die samenwerking is essentieel om economische veranderingen op te vangen, nieuwe kansen te creëren en te blijven investeren in innovatie, talentontwikkeling en duurzame groei.

Ik nodig u uit om de inzichten in deze editie te gebruiken als aanleiding voor gesprek, samenwerking en nieuwe initiatieven. Want juist door onze kennis, kracht en ambitie te bundelen, bouwen we verder aan een veerkrachtige, innovatieve en toekomstbestendige Zeeuwse economie.

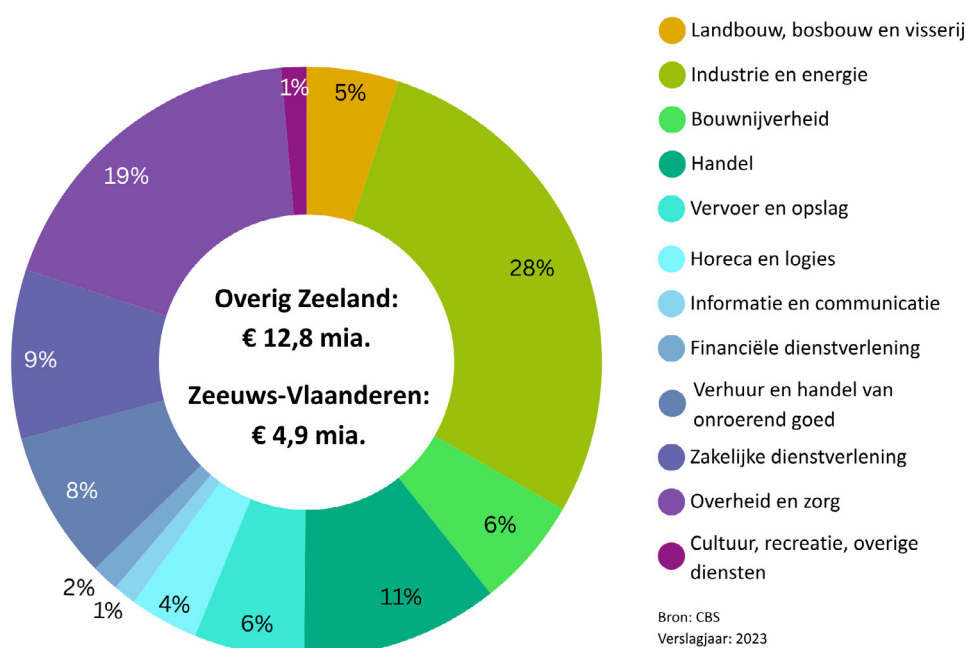
Johan Aalberts, Gedeputeerde Provincie Zeeland

Geopolitieke onrust ondermijnt de Zeeuwse economie

Ondanks de tarievenoorlog vanuit de Verenigde Staten groeide het Nederlandse bbp in 2025 met 1,8%. Zowel huishouden als overheid en bedrijven droegen via hogere consumptie, meer uitgaven en extra investeringen bij aan die groei. Bovendien lag ook de netto-export hoger dan in 2024. De arbeidsproductiviteit nam opvallend toe met 2,4%, de grootste stijging in twintig jaar.

Die economische groei lijkt zich echter niet door te zetten. In het eerste kwartaal van dit jaar lag het bbp slechts 0,1% hoger dan in het laatste kwartaal van vorig jaar.

Afbeelding 1 Bruto toegevoegde waarde (tegen basisprijzen)

De blokkade van de Straat van Hormuz zal naar verwachting in de komende kwartalen voor economische tegenwind zorgen en mogelijk tot krimp leiden. Stijgende energieprijzen en knelpunten in toeleveringsketens treffen vooral de Zeeuwse landbouw en petrochemie, sectoren die samen met andere industrietakken 33% van de bruto toegevoegde waarde van Zeeland realiseren. Chemische producenten zijn afhankelijk van internationale aanvoer en energieprijzen. Aardgas is belangrijk voor de productie van kunstmest, waardoor akkerbouwers met hogere kosten te maken zullen krijgen.

Op langere termijn raakt een terugval in de productie ook toeleveranciers. Daarnaast zullen hogere productiekosten waarschijnlijk voor een groot deel aan de klanten worden doorberekend, wat tot een verzwakking van de internationale concurrentiepositie en stijgende voedselprijzen zou kunnen leiden.

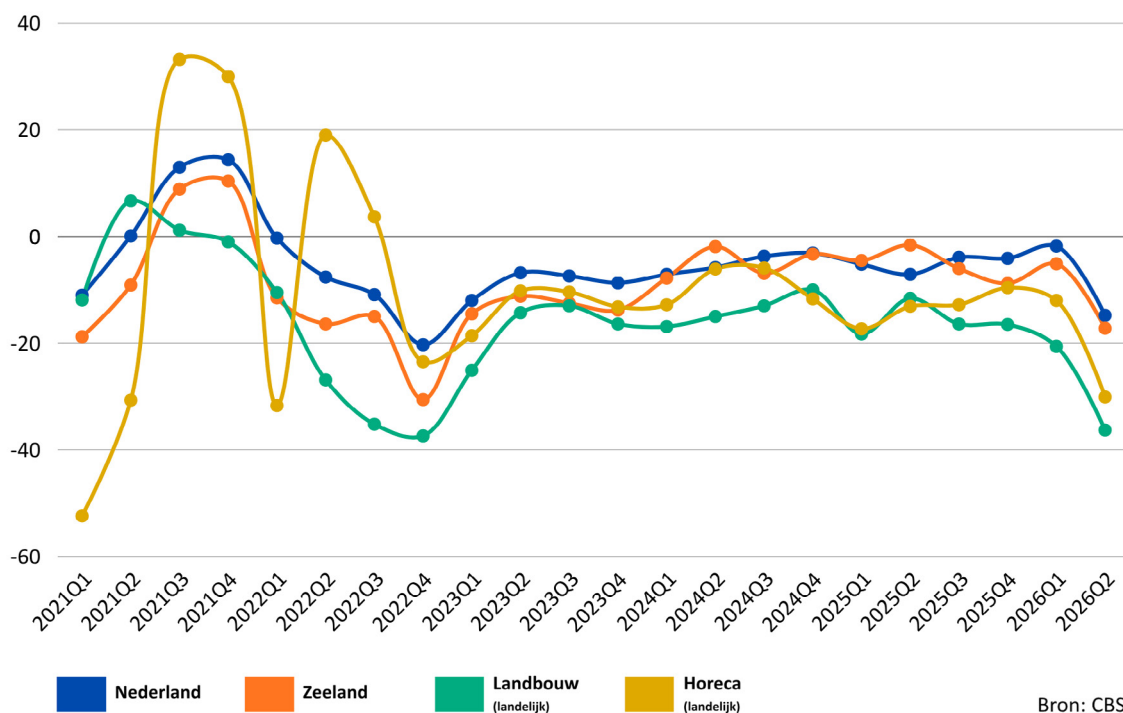
Bronnen:

- [De Nederlandse economie in 2025 \(CBS\)](#)
- [Economie groeit met 0,1% in eerste kwartaal 2026 \(CBS\)](#)
- [Hogere energieprijzen veroorzaken kettingreactie in consumentenprijzen \(Rabobank\)](#)
- [Productieproces; bruto toegevoegde waarde in basisprijzen \(CBS\)](#)
- [Regionale kerncijfers; bruto toegevoegde waarde in markt- en in basisprijzen \(CBS\)](#)

Ondernemersvertrouwen neemt een duik

Stijgende productiekosten en internationale onzekerheden leidden bij aanvang van het tweede kwartaal in alle Nederlandse provincies in alle sectoren tot een negatief ondernemersvertrouwen. Landelijk gezien zijn ondernemers in de informatie- en communicatiesector het minst negatief gestemd (score: -4,9), terwijl horeca-eigenaren (-30,1) en landbouwers (-36,3) de toekomst het somberst inzien.

Afbeelding 2 Ondernemersvertrouwen (exclusief financiële instellingen en nutsbedrijven)

Illustratief voor de akkerbouw is de ineenstorting van de aardappelprijzen. Voor consumptie-aardappelen ontvangen boeren nu een prijs die ruim 60% lager ligt dan een jaar geleden.

In Zeeland staat het ondernemersvertrouwen in het tweede kwartaal van 2026 op -17,2. Hiermee heeft de provincie het op twee na laagste ondernemersvertrouwen van alle Nederlandse provincies; alleen in Overijssel (-17,3) en Friesland (-18,5) ligt de score nog lager.

De Zeeuwse landbouw is verstrikt geraakt in een verdienmodel waarvan vooral de overige schakels in de agrofoodketen geprofiteerd hebben. Onder druk van de vrije markt zien landbouwers zich gedwongen om steeds meer kilo's per hectare te telen. Weersomstandigheden, verschraving van het bodemleven en het onderdrukken van natuurlijke, bacteriële processen in de aarde zetten het ecologisch systeem onder druk. Door uitputting van de grond blijven opbrengsten achter, terwijl emissies toenemen, klimaatacties uitblijven en maatschappelijke opgaven zich opstapelen. Boeren met meer oog voor bodem en natuur is een deel van de oplossing. De transitiekosten die hiermee gepaard gaan kunnen de boeren echter niet alleen dragen.

Gillis Klompe, akkerbouwer in Zeeland

Het Centraal Bureau voor Statistiek publiceert geen regionale cijfers per bedrijfstak, maar de lage landelijke scores voor landbouw en horeca doen vermoeden dat het ondernemersvertrouwen in die sectoren ook in Zeeland tot diep onder de nullijn is gezakt.

Zeeuwse boeren maken zich vooral zorgen om stijgende productiekosten, knelpunten in de toeleveringsketen van meststoffen, de zoetwatervoorziening en onduidelijkheid rond de stikstofaankpak.

Bronnen:

- [Afzetprijzen landbouw sterker afgenomen dan inkooprijzen](#) (CBS)
- [Conjunctuurenquête Nederland - Eerste kwartaal van 2026: Ondernemersvertrouwen](#) (CBS)
- [Conjunctuurenquête Nederland - Tweede kwartaal van 2026: Ondernemersvertrouwen](#) (CBS)
- [Economisch beeld negatiever in april](#) (CBS)
- [Grootste daling ondernemersvertrouwen sinds begin 2022](#) (CBS)
- [Landbouw in 2050](#) (Netwerk Platteland)
- [Nieuwe problemen vragen om nieuwe oplossingen](#) (Netwerk Platteland)
- [Ondernemersvertrouwen; bedrijfstakken](#) (CBS)
- [Ondernemersvertrouwen; regio](#) (CBS)
- [Sectorprognoses juni 2026: vooruitzichten verslechteren door conflict Midden-Oosten](#) (Rabobank)

Arbeidsmarkt: Focus op onbenut arbeidspotentieel

ONDANKS economische onzekerheid die uit de geopolitieke spanningen voortvloeit blijven ondernemers de hardnekkige arbeidsmarktkrapte als de belangrijkste belemmering zien voor de ontwikkeling van Zeeuwse bedrijven. Die krapte is de afgelopen kwartalen verminderd, maar zal volgens het [Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen](#) (UWV) ook in 2026 leiden tot hogere risico's in digitale beveiliging, vertraging in de energietransitie en wachtlijsten in de zorg en de kinderopvang. In deze sectoren telde het UWV in 2025 vijf vacatures per direct beschikbare werkzoekende.

Afbeelding 3 Gevolgen niet ingevulde vacatures

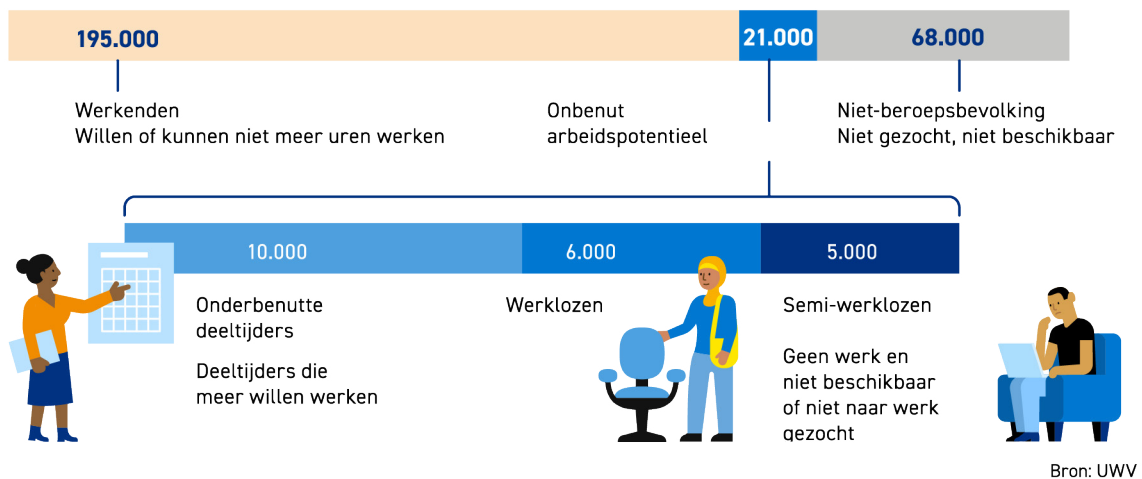
Om het tekort aan arbeidskrachten op korte termijn aan te pakken doen werkgevers er goed aan hun wervingsinspanningen af te stemmen op de vaardigheden van het zogenaamde onbenut arbeidspotentieel. UWV schat dit potentieel op 21.000 arbeidskrachten. De helft daarvan betreft deeltijdwerkers die bereid zijn meer uren per week te werken. Een kwart zijn werklozen die actief op zoek zijn naar een baan, maar er nog geen hebben gevonden. Een tweede kwart zijn semi-werklozen die niet (langer) actief inspanningen leveren om een baan te vinden.

Demografische ontwikkelingen spelen in Zeeland een grote rol op de arbeidsmarkt. Vergrijzing draagt bij aan de krapte op de arbeidsmarkt. Veel werkgevers verwachten problemen door pensionering van werknemers. Alleen al in de zorg en welzijnssector in Zeeland werken 4.200 60-plussers, zo'n 14% van de gehele sector. Ook in de industrie is het aantal 60-plussers hoog (3.200). Hoewel we zien dat werken na pensioenleeftijd langzaam populairder wordt, blijft de uitstroom een grote uitdaging.

Milou Audenaerd, arbeidsmarktadviseur voor West-Brabant en Zeeland bij UWV

Om de economie draaiende te houden, is een structurele verschuiving in werving en beleid noodzakelijk. Om het onbenut arbeidspotentieel aan te boren moeten werkgevers meer focussen op aanwezige vaardigheden ('skills') in plaats van strikte diploma-eisen. Bovendien zijn een houding van levenslang leren bij werknemers en werkzoekenden, en een permanent aanbod van bijscholing door werkgevers cruciaal om ons voor te bereiden op steeds snellere technologische veranderingen, zoals *Artificial Intelligence*.

Afbeelding 4 Meer aandacht voor onbenut talent

Als opvolger van 'Aan de slag in Zeeland' kunnen zowel werkgevers als werknemers en werkzoekenden sinds maart 2026 terecht bij [Werkcentrum Zeeland](#) voor vragen met betrekking tot werk, loopbaan, scholing en personeel.

Bronnen:

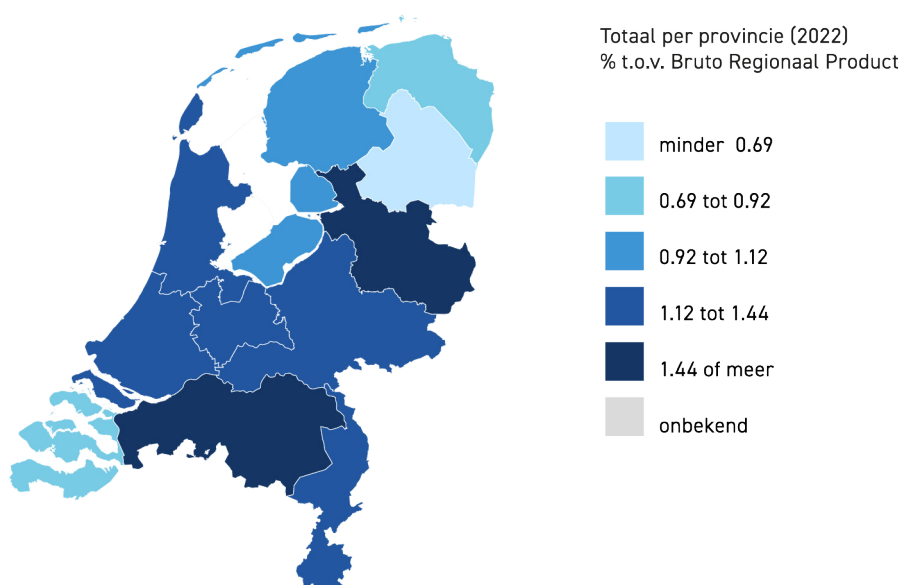
- [Conjunctuurenquête Nederland - Tweede kwartaal van 2026: Ondernemersvertrouwen](#) (CBS)
- [De arbeidsmarkt in cijfers 2025](#) (CBS)
- [Regio in Beeld 2025-2026; Zeeland](#) (UWV – Infographic)
- [Regio in Beeld 2025-2026; Zeeland](#) (UWV – Rapport)
- [Spanning op de arbeidsmarkt naar regio](#) (CBS)

Investerings in R&D essentieel voor groei in productiviteit

In een structureel krappe arbeidsmarkt is het noodzakelijk om de arbeidsproductiviteit te verhogen, zodat er met hetzelfde personeelsbestand meer output wordt gerealiseerd. Dit kan door nieuwe technologieën te implementeren, productieprocessen te herontwerpen, intensiever samen te werken met relevante stakeholders en gerichte opleidingsprogramma's voor leidinggevend en werknemers aan te bieden.

In een recent rapport over de concurrentiepositie van Nederland stelt Rabobank vast dat de Zeeuwse industrie in vergelijking met andere provincies veel investeert in vaste activa, maar weinig in eigen Research & Development (R&D).

Afbeelding 5 Uitgaven aan R&D met eigen en ingeleend personeel naar provincie en bedrijfsgrootte

Andere provincies investeren aanzienlijk meer in Onderzoek & Ontwikkeling dan Zeeland. In verhouding tot hun Bruto Regionaal Product geven bedrijven in Overijssel tweemaal zoveel uit aan eigen Research & Development en bedrijven in Noord-Brabant bijna vijfmaal zoveel.

Rabobank benadrukt dat investeringen in eigen R&D een grotere impact op de toekomstige productiviteit hebben dan investeringen in vaste activa.

Voor de duizenden kleine mkb-bedrijven in Zeeland is financiering voor eigen R&D echter veel moeilijker te vinden dan voor ondernemingen met meer dan 250 werknemers. In een periode van transitie, geopolitieke spanningen en snelle technologische vernieuwing is er daarom een grote behoefte aan zowel externe, financiële investeringen als begeleiding op bedrijfseconomisch vlak. Met de mkb-actieagenda wil het Rijk precies aan deze behoeften tegemoet komen.

Bronnen:

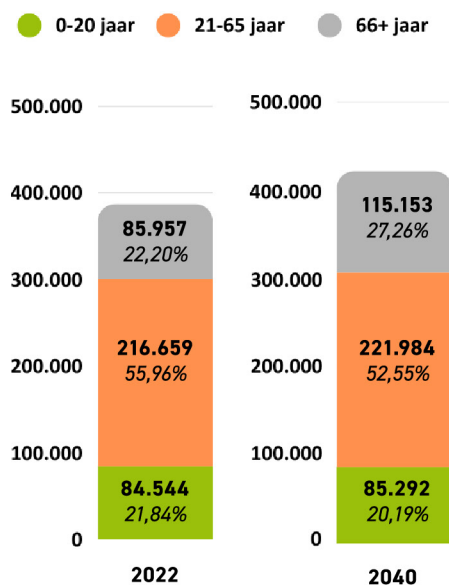
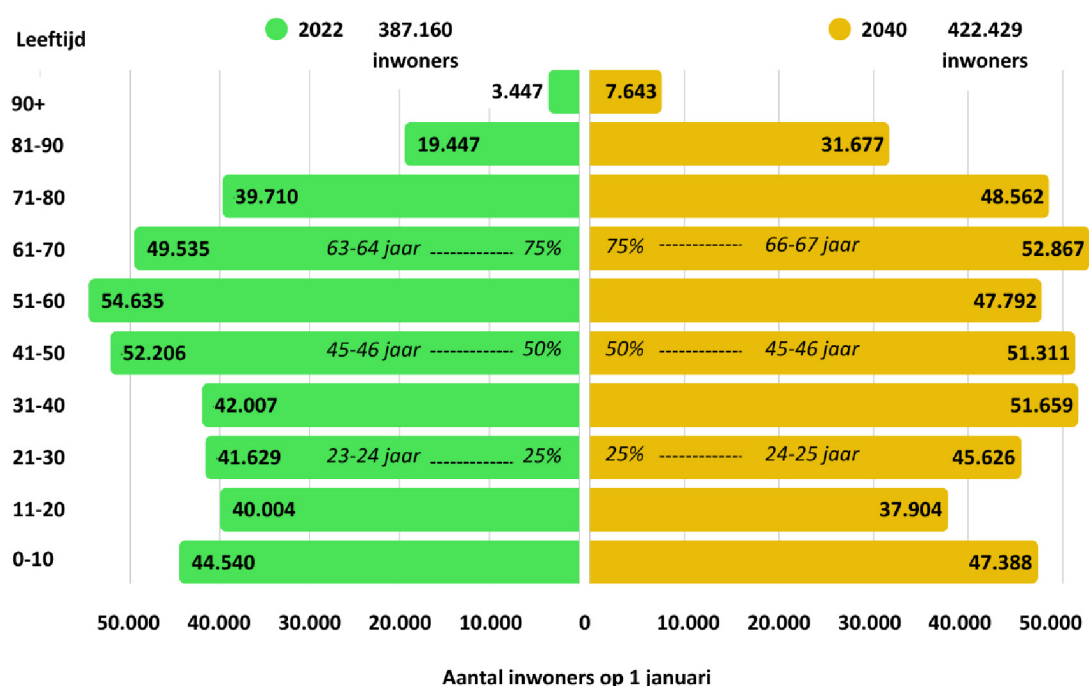
- [Arbeidsproductiviteit Nederlandse economie 2,4 procent hoger in 2025 \(CBS\)](#)
- [Concurrentiekracht en brede welvaart: een vergelijking met België, Denemarken en de Verenigde Staten \(Rabobank\)](#)
- [Regionaal-economische kengetallen \(CBS\)](#)

Meer Zeeuwen nodig om welvaart te bestendigen

De noodzaak om via R&D-investeringen slimmer te gaan werken, wordt mede gedreven door de snelle vergrijzing van de huidige beroepsbevolking.

Op basis van de [laatste prognoses van de Provincie Zeeland](#) zal de Zeeuwse bevolking tegen 2040 toenemen tot ruim 422.000 inwoners. Slechts 52,5% van die bevolking zal op dat moment deel uitmaken van de beroepsbevolking. In vergelijking met 2022 zal 2040 3,5% minder jonge Zeeuwen en 5% meer pensioengerechtigde Zeeuwen tellen. De voorspelde aanwas in de leeftijdsklassen 21-30 en 31-40 in onderstaande grafiek zal niet voldoende zijn om die onbalans te voorkomen.

Afbeelding 6 Bevolkingsprognose Provincie Zeeland

Bron: Provincie Zeeland (2022)

De [Strategische Agenda Zeeland 2050](#) gaat ervan uit dat er extra Zeeuwen nodig zijn om de Zeeuwse welvaart veilig te stellen. Enerzijds kan dat door meer mensen van buiten de provincie aan te moedigen om in Zeeland te komen wonen en werken. Anderzijds is het essentieel om jongeren die in Zeeland opgroeiden ervan te overtuigen om na afronding van hun hogere opleiding buiten de provincie naar Zeeland terug te keren. In zijn rapport "Jonge Zeeuwen in Beweging" berekende De Cuyper dat vandaag ongeveer de helft van de jongeren vóór hun 26ste uit Zeeland wegtrekt en dat slechts 30% van die groep voor hun 26ste terugkeert.

De demografische druk stelt Zeeland voor grote uitdagingen op de arbeidsmarkt en in de ondersteuning van onze (oudere) inwoners. Wanneer het aantal professionals achterblijft, moeten we sterker inzetten op informele netwerken in buurten en dorpen. Dat vraagt om een community-up benadering waarin inwoners en professionals samen en gelijkwaardig maatwerkoplossingen ontwikkelen voor de maatschappelijke gevolgen van vergrijzing, bijvoorbeeld in de zorg, voorzieningen en wonen. Ook liggen er kansen om statushouders met relevante werkervaring gericht te begeleiden naar sectoren met grote tekorten. Innovatietrajecten hiervoor zien we ook in andere provincies.

Ruben De Cuyper, lector Veerkrachtige Gemeenschappen
aan de HZ University of Applied Sciences

Om jonge Zeeuwen in Zeeland te houden en nieuwe inwoners aan te trekken wordt in de [Strategische Agenda Zeeland 2050](#) gerekend op de uitbreiding van vlot bereikbare sterke dorpen en bruisende steden, kennis- en opleidingsinstituten die fungeren als een magneet voor talent, en een haven en industrie in een clean energy port waar de toegevoegde waarde wordt gecreëerd om dit alles duurzaam te financieren.

Bronnen:

- [Bevolking groeit minder snel door lagere immigratie](#) (CBS)
- [Bevolking op 1 januari 2025](#) (CBS)
- [Jonge Zeeuwen in beweging](#) (HZ Kenniscentrum Zeeuwse Samenleving)
- [Provinciale bevolkings- en huishoudensprognose 2022](#) (Provincie Zeeland)
- [Regionale prognose 2025-2050: bevolking](#) (CBS)
- [Schets Strategische Agenda 2050](#) (Provincie Zeeland)
- [Waar groeit of krimpt de bevolking?](#) (CBS)

Op koers blijven in onstuimige tijden

door Michel Corbeau,
Managing Director Nemaq, Zierikzee

Als internationaal opererend maakbedrijf ervaren wij bij Nemaq in Zierikzee dagelijks de impact van mondiale gebeurtenissen op politiek en economisch vlak. We houden dit uiteraard scherp in de gaten, maar toch geloof ik dat de sleutel tot succes niet ligt in het voortdurend snel bijsturen, maar in het behouden van een vaste koers en focus.

Wie exporteert, moet voorbereid zijn op geopolitieke onzekerheden en internationale ontwikkelingen waar we zelf geen vat op hebben. Bij Nemaq doen we dit door de geografische spreiding van ons klantenbestand actief te bewaken. Wie voor zijn afzet afhankelijk is van slechts één specifieke regio, is immers uiterst kwetsbaar. Zo hebben wij klanten in de golfregio waar het werk al honderd dagen stil ligt. Gelukkig leveren we aan de hele wereld.

Laat je niet meeslepen door de waan van de dag. Ontwikkel een strategisch plan dat aansluit bij de bedrijfscultuur, durf je eigen koers te varen en houd het roer stevig vast. Om als bedrijf je concurrentiepositie te vrijwaren zijn gerichte investeringen in eigen onderzoek en ontwikkeling een absolute noodzaak.

Productinnovaties zijn essentieel om op lange termijn relevant te blijven voor je klanten en je winstmarges op peil te houden. Als maakbedrijf moet jouw product je klanten in staat stellen om meerwaarde te creëren. Zo realiseren overslagbedrijven dankzij onze nieuwste gripper, de nemaX, een tijdswinst van 10 tot 20 procent bij het lossen van schepen met bulkgoederen. Die tijdswinst maakt het voor onze klanten financieel erg interessant om voor de nemaX te kiezen in plaats van een standaard gripper. Sneller lossen betekent immers minder lang aan wal liggen, waarvoor onze klanten een bonus van rederijen krijgen.

Procesinnovaties zijn daarnaast dé manier om de arbeidsproductiviteit te verhogen. Zij helpen ons om met hetzelfde team slimmer te werken, waardoor we met dezelfde mensen en middelen binnen dezelfde tijdspanne meer grippers kunnen fabriceren.

Besparen op innovatie is op de lange termijn risicovoller dan investeren in productontwikkeling en nieuwe technologieën, ook al leiden die niet tot onmiddellijk succes.

Bedenk wel dat je als pionier tegenwoordig sneller gekopieerd wordt door buitenlandse partijen. Bescherm daarom je technische innovaties proactief door middel van octrooien en merkregistraties. Daarbij is een octrooi zo sterk als dat je zelf verdedigt. Bij Nemaq hebben wij helaas te maken met copycats, waarbij we zowel in Europa als daarbuiten juridische procedures gevoerd én gewonnen hebben tegen malafide producenten. Dergelijke betwistingen kosten veel tijd en geld. Als het mogelijk is kan je er ook voor kiezen om specifieke kennis geheim te houden.

Bedrijfscontinuïteit en werkgeluk zijn leidend in de strategische plannen van Nemag. Ons doel is niet groei van de omzet, dat is het gevolg van alle acties die we ondernemen. Wij streven naar zelfstandige medewerkers met eigen verantwoordelijkheid. Zij krijgen het vertrouwen en de vrijheid van Nemag. Vrijheid stimuleert creativiteit en haalt het beste in mensen naar boven. Alleen met z'n allen kunnen we het optimale resultaat bereiken. Om die onderlinge verbondenheid te ondersteunen brengen wij vakmensen uit de productie, ingenieurs en verkopers samen in onze lunchruimte. Dat verkort de lijntjes tussen mensen en vergroot de snelheid waarmee informatie wordt uitgewisseld. Het zorgt voor continue innovatie en binding van medewerkers aan ons bedrijf. In de krappe arbeidsmarkt wordt dit alleen maar belangrijker.

In een snel vergrijzende provincie is het belangrijk om het aanwezige talent hier te houden. Samen met andere maakbedrijven op ons bedrijventerrein nodigen wij jongeren jaarlijks uit op "Kom jij het bij ons maken", een evenement waarbij kinderen van 8 tot 12 jaar bij deelnemende bedrijven telkens een onderdeel van een product maken. Wanneer ze bij alle bedrijven zijn langsgeweest, hebben ze een zelfgemaakt eindproduct. Dit product is ontworpen door studenten van de HZ, door en voor jongeren. En zo kunnen jongeren kennismaken met de prachtige bedrijven die we in Zeeland hebben.

Door te sturen op toegevoegde waarde, te investeren in mensen en structureel in te zetten op vernieuwing, ben ik ervan overtuigd dat het Zeeuwse bedrijfsleven klaar is voor de toekomst.

Het Zeeuws Economisch Bericht is een uitgave van de Provincie Zeeland, Impuls Zeeland, Economic Board Zeeland en het HZ Kenniscentrum Ondernemen & Innoveren.

Reageren op dit Zeeuws Economisch Bericht kan via een bericht aan economie@zeeland.nl.

Wilt u op de hoogte blijven van de economische ontwikkelingen binnen Zeeland en het Zeeuws Economisch Bericht in de toekomst automatisch in uw mailbox ontvangen? Laat dan uw contactgegevens achter:

[Zeeuws Economisch Bericht \(formdesk.com\)](https://formdesk.com).

Mocht u het Zeeuws Economisch Bericht niet langer willen ontvangen, dan kunt u zich eenvoudig afmelden door [hier](#) te klikken.